

TORNION KAUPUNKI
Ympäristönsuojelu

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS
dnro 734/10.03.00/2018

Päätöksen antopäivä 27.4.2020
Päätöksen tiedoksisaantipäivä 4.5.2020

Ympäristöpäällikkö

22.4.2020

1 §

Päätöksentekijä: Ympäristöpäällikkö Aapo Mäenpää

Esittelijä: Ympäristötarkastaja Minna Karhunen

Asia: MAA-AINESLUPAPÄÄTÖS TILALLE MIKANMÄKI 851-418-95-21/1,
TORNION RAKENNUSSORA OY

Esittely:

Maa-ainelain (555/1981) 4 §:n mukainen päätös lupahakemuksesta, joka koskee 60 000 m³tr:n maa-aineksen (sora ja hiekka) ottamista kymmenen vuoden aikana. Alueen pinta-ala on noin 8,9 hehtaaria. Tuleva otto tähtää alueen maisemointiin, minkä tarkoituksena on pienentää pohjaveden pilaantumisriskiä.

Hakija

Tornion Rakennussora Oy
Veturitallintie 18, 95410 Tornio
Y-tunnus: 0687413-9
Yhteyshenkilö: Väinö Majjala puh. 0400 696 181

Alueen sijainti

Maa-ainesten ottamisalue sijaitsee Tornion kaupungin Laivaniemen kylässä tilalla Mikanmäki 851-418-95-21, noin 8 kilometriä Tornion keskustasta itään. Alue sijaitsee Laivakankaan soraomonttujen länsilaidalla Santamäentien länsipuolella.

Asian vireille tulo

Hakemus on saapunut Meri-Lapin ympäristölautakunnalle 30.5.2018, jolloin se on tullut vireille. Hakemusta on muutettu mm. pienentämällä ottamismäärää. Muutettu hakemus on saapunut Meri-Lapin ympäristölautakunnalle 5.12.2018. Muutettua hakemusta on täydennetty 21.1.2019 sekä 6.4.2020 päivitetyllä ottamissuunnitelmalla, pituus- ja poikkileikkauksilla, tukitoiminta- ja murska-alueen suojasuunnitelmalla sekä pohjavesiputkien tiedoilla, 15.4.2020 päivitetyllä hakemuksella ja 17.4.2020 lopputilannekartalla ja leikkauskuvilla.

Toimintaa koskevat luvat ja alueen kaavoitus

Alueella on ollut ympäristölautakunnan 19.8.2008 § 69 päätöksellään myöntämä maa-ainesten ottamislupa (320 000 m³tr), jonka voimassaolo on päättynyt 30.6.2018.

Tornion yleiskaavassa alue sijaitsee maa-ainestenottoalueella (EO) alueella sekä vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella (pv-2). Alueella ei ole asemakaavaa.

Toiminta-alueen ympäristö

Hakemuksen mukainen alue sijaitsee Laivakankaan (1285110) vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella (2-luokka). Suunniteltu ottamisalue sijoittuu tutkittujen vedenottamopaikkojen arvioidulle lähisuojavähytykselle. Tutkitut vedenottamopaikat muodostavat antoisuudeltaan merkittävän kokonaisuuden.

Pohjaveden virtaussuunta on kaakosta luoteeseen.

Ottamisalueen läheisyydessä (x=7305485.207, Y=2525243.094, putken yläpään korkeus=+9,18) on vanha pohjaveden tarkkailuputki, havaintoputki 1. 21.9.2018 siitä mitattu pohjaveden pinta oli tasossa +7,59 (N60) eli +8,00 (N2000) ja 29.11.2018 tasossa +7,02 (N60) eli +7,43 (N2000).

Ottoalueen itäreunalle (X= 7305040.300, Y= 24515196.028) on helmikuussa 2020 asennettu pohjaveden havainnointiputki 2, jonka yläpää on korossa +13,57 (N2000) ja alapää korossa +1,37 (N2000). Putkesta mitattiin pohjaveden pinnaksi 13.2.2020 +7,81 (N2000) ja 19.2. sekä 25.2. +7,87 (N2000).

Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita eikä tiedossa olevia muinaisjäänneksiä.

Alueella on ollut maa-ainesten ottoa pitkään, minkä seurauksena luonnontilaista maanpintaa on jäljellä vain vähän.

Lähin asuinrakennus sijaitsee yli 500 metrin päässä ottoalueesta.

OTTAMISSUUNNITELMA

Toiminta

Tornion Rakennussora Oy hakee lupaa ottaa noin 8,9 hehtaarin suuruiselta ottamisalueelta soraa ja hiekkaa pohjavesipinnan yläpuolelta 60 000 m³ ktr 10 vuoden aikana. Alueelta otettavan maa-aineksen määrä on keskimäärin noin 6 000 tonnia vuodessa. Maa-aineksen ottamissyvyys on noin kaksi metriä. Haettavan luvan tavoitteena on maisemallinen ottamistoiminta, jolla tähdätään ottamistoiminnan lopettamiseen.

Ottaminen ulotetaan alimmillaan tasolle +13,6 m (N60). Alueella edellisen ottoluvan mukaan ottotaso on ollut +10,5, josta ottotasoa nostetaan turvallisuustekijät huomioon ottaen tasolle +11,5 ja siitä edelleen maaston muodot huomioon ottaen loivalla, korkeintaan 1:6, luiskalla tasolle +13,5 - +13,6, jolloin pohjavesialueen lähisuojavähytykseen 6,0 metrin suojaetäisyys alueella toteutuu. Alueella olemassa oleva maanpinnan korko on hyvin vaihtelevaa ja epätasaista. Maisemoinnissa tämä otetaan huomioon vaihtelemalla luiskien kaltevuuksia maaston mukaan. Näin edetessä arvioiduksi ottomääräksi tulee noin 60 000 m³. Ottamisalueella olevat

korkeuskiintopisteet tarkistetaan ja kunnostetaan tarpeen vaatiessa ottotason seurannan ja luiskien muotoilun helpottamiseksi. Lisäksi ottotason seurannassa käytetään hyväksi koneiden GPS-pohjaisia koneohjausjärjestelmiä.

Ottamistoiminta on ympärivuotista tarpeen ja kysynnän mukaan. Alueelta otettava hiekka ja sora hyödynnetään erilaisissa rakennuskohteissa pääasiassa rakenteiden suodatinhiekkana ja rakennussorana.

Ottamisalueella ei säilytetä koneita ja laitteita, vaan alueella käytössä olevat koneet, pyöräkone ja kaivinkone, tuodaan alueelle huollettuihin ja tankattuina. Alueella ei varastoida poltto- tai voiteluaineita. Tarpeen vaatiessa koneet tankataan huoltoauton automaattipistoolilla varustetusta polttoainesäiliöstä. Tankkaus tapahtuu tiealueen välittömässä läheisyydessä. Ottoalueen länsilaidalle tien laitaa on mahdollista rakentaa tarvittaessa allasmainen bentoniittimattopohjainen noin 5 m x 5 m kokoinen tankkausalue polttoaineraiskeiden maastoon imeytymisen estämiseksi. Pohjavesialueen johdosta ottoalueelle ei varastoida muualta tuotuja maa-aineksia.

Ottamisalueelta otettavaa maa-ainesta seulotaan siirrettävällä seulalla tarpeen mukaan. Seulonnasta syntyvä ylijäämäkiviaines hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan ja jäljelle jäävä materiaali käytetään hyödyksi alueen maisemoinnissa. Ottoalueella ei harjoiteta maa-ainesten murskausta.

Ottamisalueelle ei sijoiteta sosiaali- tai taukutiloja.

Ympäristöhaitat ja riskit

Toiminnan ympäristöhaittoja ovat melu ja pöly, joita muodostuu hiekan lastauksessa ja kuljetuksessa. Pölyn leviäminen alueen ulkopuolelle on vähäistä. Pölyämistä pyritään vähentämään pitämällä ainesten pudotuskorkeus mahdollisimman pienenä ja kastelemalla tarvittaessa alueen tiestöä vedellä. Melun leviäminen alueen ulkopuolelle on vähäistä. Tornion Rakennussora Oy:n tietoon ei ole tullut valituksia toiminnan aiheuttamasta pölystä tai melusta.

Pohjaveden pinnan tasoa tarkkaillaan mittaamalla pohjaveden pinta alueen kahdesta pohjavesiputkesta dokumentoidusti kerran vuodessa. Pohjaveden korkeudenmittauksia tehdään myös satunnaisesti muulloinkin runsaamman ottotoiminnan aikana. Lisäksi pohjaveden laatua tarkkaillaan vuosittain kesäkuussa otettavalla pohjavesinäytteellä. Pohjavesinäytteenottoon perehtynyt näytteenottaja toimittaa vesinäytteen akkreditoituun vesilaboratorioon tutkittavaksi. Vedestä määritetään vähintään: haju, maku, happi, pH, sähkönjohtavuus, permanganaattiluku, nitraatti, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, sulfaatti, sameus, kloridi ja öljyvedyt.

Pohjaveden suojakerroksen paksuuden muutoksesta seurannut ottotason pohjan korkeuden nousu aiheuttaa pintavesien kertymää vanhoille matalammille ottotasoille. Muutosvyöhyke luiskataan loivasti, jotta pintavesien imeytymistä tapahtuisi mahdollisimman laajalla alueella.

Merkittävin ympäristöriski toiminnassa on poltto- ja voiteluaineiden vuoto maahan. Öljyvuotojen estämiseksi laitteita huolletaan säännöllisesti ja korostetaan niiden oikeaa käyttöä. Tulipalon varalta sammuttimet ovat jokaisessa työkoneessa ja öljyn imeytysaineet huoltoautossa. Työntekijät suorittavat toiminnan ollessa käynnissä päivittäin alueen tarkastuksen ja siivouksen. Normaalista toiminnasta poikkeavista epäkohdista informoidaan vastuuhenkilöä. Mahdollisista henkilö- ja ympäristövahingoista tehdään välittömästi ilmoitus Tornion kunnan pelastus- ja ympäristöviranomaisille sekä ryhdytään asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Maisemointi ja jälkikäyttö

Maisemointi ja jälkikäyttösuunnitelma koskevat myös edellisen 30.6.2018 loppuneen luvan mukaista aluetta. Ottamistoiminnan loputtua alue saatetaan metsätalouuskäyttöön.

Alueen puusto on poistettu ensimmäisen kerran vuosikymmeniä sitten, joten puuston, kantojen ja risujen määrät ovat alueella vähäiset. Syntyneitä kaivannaisjätteitä on käytetty ja käytetään alueen lopputäyttöihin ja tasauksiin ottamistoiminnan edetessä. Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa arvioidaan ja tarvittaessa tarkistetaan ottamistoiminnan jatkuessa.

Jälkitöiden pintamateriaaleina käytetään alueen alkuperäistä pintamateriaalia. Ottamistoiminnan yhteydessä erilleen kerätyt pintakerrokset, kangashumus ja poistettu rikastumiskerros levitetään alueelle ottamistoiminnan loputtua. Tarkoituksena on muodostaa nopeasti alueelle uusi maannoskerros pohjaveden laadun turvaamiseksi. Pintakerrokseen käytetään alueen maa-aineksista erotettua karkeampaa ainesta pohjaveden muodostumisen parantamiseksi.

Ottamisalueen jälkityöt ja maisemointi aloitetaan heti ottamistoiminnon salliessa ja jälkihoito suoritetaan vaiheittain ottotoiminnan edetessä. Alue siistitään ja sieltä poistetaan ottamistoiminnassa käytetyt kuljettimet, seulat, korkopukit sekä muut ottamistoiminnan tarvikkeet. Seulakivikasat levitetään alueen pintakerrokseen ja maisemoidaan. Maaston muotoilulla parannetaan alueen maisemakuvaa, pohjaveden muodostumisolosuhteita, kasvillisuuden kasvuolosuhteita, kulkukelpoisuutta ja turvallisuutta. Muotoilua ei tehdä kaavamaisesti, vaan ottamisalueesta pyritään luomaan monipuolinen ympäröivään luontoon ja maisemaan sulautuva alue. Ottamisalueen ulkoreunat luiskataan enintään 1:3. Luiskien kaltevuutta vaihdellaan maiseman elävöittämiseksi. Vanhan ja uuden alueen väliset luiskat tehdään korkeintaan 1:6 kaltevuuteen. Luiskien ylä- ja alapää pyöristetään maisemaan sopiviksi. Alueen työmaatiet katkaistaan maavallein ja -kaivannoin alueen sopimattoman käytön estämiseksi. Mahdolliset varastokasat poistetaan ja maisemoimalla alueella olevat tiivistyneet kulkutiet ja varastokasojen pohjat möyhennetään ja pehmennetään huokoisemmiksi humuskerroksen muodostumisen parantamiseksi ja metsittymisen helpottumiseksi. Alueelle aikaisemmin istutetut taimet ovat lähteneet hyvin kasvamaan ilman erillistä humuskerrosta.

Ottamisalueen jälkikäyttö on metsänkasvatus ja alue metsitetään luvan voimassaoloaikana, ellei tilalle haeta jatkoaikaa maisemallisen oton

loppuun saattamiseksi. Laivakankaan alueen luontaisia puulajeja ovat mänty, koivu ja leppä. Männyntaimia istutetaan maisemoitavalle alueelle noin 2500 kpl ja koivua ja leppää noin 500 kpl hehtaarille. Tavoitteena jälkitöissä ja maisemoinnissa on aikaansaada mahdollisimman hyvin ympäristöön soveltuva alue. Kylvöjen ja istutusten onnistumista jälkihoidetulla alueella seurataan. Tarvittaessa alueella tehdään täydennyskylvöjä ja -istutuksia.

LUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksen vireillä olosta tiedotettu kuuluttamalla Tornion kaupungin virallisella ilmoitustaululla ja internet -sivulla 22.10.-20.11.2018. Asiakirjat ovat olleet saatavilla Tornion kaupungintalolla sekä kaupungin nettisivuilla.

Hakemuksesta on ilmoitettu kirjallisesti suunnitellun ottamisalueen naapuritilojen maanomistajille.

Tarkastus

Ympäristötarkastaja Juurikka, Lapin ELY-keskuksen edustaja sekä luvan hakijan edustajat kävivät ottoalueella 19.11.2018. Tarkastuksella todettiin, että ottoalue on pohjavesialueella ja tutkittujen vedenottamoiden arvioidulla lähisuojavyöhykkeellä. Lähisuojavyöhykkeellä voidaan tehdä enää alueen maisemointiin tähtäävää ottamistoimintaa. Tällöin suojakerrospaksuus on vähintään kuusi metriä. Tarkastuksella todettiin, että hakemusta tulee päivittää siten, että ohjeistus tutkittujen vedenottamoiden suojakerroksista otetaan huomioon.

Ympäristötarkastaja Karhunen on lisäksi käynyt tutustumassa alueeseen 3.4.2020.

Muistutukset ja hakijan antamat vastineet

Hakemuksesta ei annettu määräaikaan mennessä yhtään muistutusta. Hakemuksesta pyydettiin Lapin ELY-keskuksen lausunto.

Lapin ELY-keskuksen lausunto 26.6.2019:

"Pohjavesialue

Suunniteltu ottamisalue sijaitsee Laivakankaan (1285110) muulla vedenhankintaa varten tärkeällä pohjavesialueella (2-luokka).

Muodostuma on tasalakinen deltamainen reunamuodostuma, joka kohoo korkeimmillaan noin 10-15 metriä ympäristöstään.

Muodostuman pohjoisosa on ainekseltaan soravaltainen ja eteläosa hiekkavaltainen. Pohjaveden päävirtaussuunta on kaakosta luoteeseen.

Pohjavesialueella on tehty useita pohjavesiselvityksiä ja alueella on seitsemän tutkittua vedenottamonpaikkaa: HP54 (sisältää pisteet 196, 197, 201 ja 202). HP193, HP 195, HP3, HP9, P40 ja AK1. Tutkittujen paikkojen yhteenlaskettu antoisuus on yli 3000 m³/d.

Suunniteltu ottamisalue sijaitsee näiden tutkittujen vedenottamonpaikkojen arvioidulla lähisuojavaöhykkeellä. Tutkittu vedenottamonpaikka P40 sijaitsee ottamisalueella ja AK1 noin sata metriä ottamisalueen länsirajasta länteen. Näiden yhteenlaskettu antoisuus on noin 700 m³/d.

Luonnonsuojelu

Suunnitellulla maa-ainesten ottoalueella ei ole tiedossa olevia luonnonsuojelulain (1096/1996) 42 §:n koko maassa rauhoitettujen kasvilajien esiintymiä, ei 46 §:n uhanalaisten lajien havaintopaikkoja, ei 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteiden IV a eläinlajien ja IV b kasvilajien havaintopaikkoja (Hertta-rekisteri Eliöt-osio, SYKE, 10.6.2019).

Yksityismaiden luonnonsuojelualue (YSA234576) Eskon Olavin ala sijoittuu ottamisalueelta 1,1 km länsi-lounaaseen. Yksityismaiden luonnonsuojelualue (YSA 231647) Tumala sijoittuu ottamisalueelta 2 km koilliseen. Maa-ainesten otolla ei ole etäisyyden perusteella haitallisia vaikutuksia em. kohteille.

Alueen läheisyydessä ei ole maastoliikennelain 13 §:n moottorikelkkailureittejä eikä ulkoilulain 2 §:n ulkoilureittejä.

Ohjeistus

Ympäristöministeriön oppaassa Maa-ainesten kestävä käyttö (Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2009) on asetettu ottamisalueen sijoittumista koskevaksi tavoitteeksi, että vedenottamoiden tai tutkittujen vedenottopaikkojen lähisuojavaöhykkeillä ei saisi olla lainkaan ottamistoimintaa. Jo avatuilla vanhoilla ja kunnostettavilla lähisuojavaöhykkeiden ottamisalueilla suojakerroksen paksuuden tulisi olla vähintään kuusi metriä.

KANNANOTTO

Suunniteltu ottamistoiminta sijoittuu Laivakankaan tutkittujen vedenottamonpaikkojen lähisuojavaöhykkeelle. Tutkitut vedenottamonpaikat muodostavat antoisuudeltaan merkittävän kokonaisuuden. Lähisuojavaöhykkeellä toimittaessa hakemusten ja suunnitelmien tulee olla erityisen laadukkaasti laaditut. Hakemusta on täydennetty muun muassa ottosuunnitelman ja leikkauspiirrosten osalta, mutta esimerkiksi pohjaveden tarkkailun osalta hakemus on edelleen puutteellinen.

Lapin ELY-keskus katsoo, että kunnostukseen tähtäävä ottamistoiminta, jonka tavoitteena on ottamistoiminnan lopettaminen pohjavesialueen lähisuojavaöhykkeellä, voi olla mahdollista, mikäli suunnitelmaa täydennetään lupaviranomaiselle ennen mahdollista lupapäätöstä vähintään seuraavasti:

Suojakerros

Tutkitun vedenottamonpaikan lähisuojavaöhykkeellä ylimmän tutkitun luonnollisen pohjavedenpinnan päälle tulee aina jäädä vähintään kuusi metriä paksu suojakerros. Suojakerrospaksuus koskee myös orsivettä, ja ottamistaso katsotaan ylimmästä pohjaveden pintatiedosta.

Hakemuksessa esitetty pohjaveden pinnantaso +7,02 - +7,59 metriä on mitattu ottamisalueen pohjoisosasta. Tämän perusteella ottotasoksi on hakemuksessa määritelty +13,5 metriä. Koska suojakerrospaksuus määritetään ylimmästä mitatusta pohjavedenpinnan tasosta, tulisi ottotason olla +13,6 metriä, jotta kuuden metrin suojakerrospaksuus täyttyy. Koska pohjaveden päävirtaussuunta on kaakosta luoteeseen, tulisi hakemuksessa esittää pohjavedenpinnantasotietoja myös alueen etelä/kaakkoisosasta. Tällä saattaa olla merkitystä ottotason määrittelyyn alueen etelä/kaakkoisosassa, koska pohjavedenpinta voi tällä alueella olla korkeampi kuin pohjoisosassa. Mikäli alueella ei ole olemassa olevia pohjavesiputkia, tulee alueelle asentaa uusi havaintoputki (liite 1). Havaintoputken asentaminen tulee tehdä kairauskalustolla.

Putkikortit asennetuista pohjaveden havaintoputkista (sekä uusista että vanhoista) tulee toimittaa valvojalle sekä Lapin ELY-keskukselle.

Tarkkailu

Hakemuksessa tai sen täydennyksessä ei ole esitetty suunnitelmaa pohjaveden tarkkailusta. Pohjaveden pinnan tasoa tulee seurata ottamisalueen etelä- ja pohjoispuolelta säännöllisesti neljä kertaa vuodessa. Koska suunniteltu ottamisalue sijaitsee tutkitun vedenottamonpaikan lähisuojavaikykkeellä, tulee pohjaveden pinnan tarkkailun lisäksi tarkkailla myös pohjaveden laatua.

Pohjavesinäytteenottoon sertifioitujen tai pohjavesinäytteenottoon hyvin perehtyneen näytteenottajan tulee ottaa pohjavesinäytteet vuosittain kesäkuussa. Tehtävät veden laadun määritykset ovat vähintään: lämpötila, haju, maku, happi (mg/l ja kyll. %), pH, sähkönjohtavuus, permanganaattiluku/TOC, nitraatti, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, sulfaatti, sameus, kloridi, öljyhiilivedyt (C4-C45, määritysraja 50 µg/l). Määritysmenetelmien tulee olla akkreditoituja tai menetelmien luotettavuus tulee osoittaa muulla tavalla. Näytteenoton yhteydessä tulee havainnoida pohjavedenpinnan taso.

Pohjaveden laadun ja pintojen tarkkailutulokset tulee toimittaa valvojalle ja Lapin ELY-keskukselle vuosittain sähköisesti. Määritystulosten lisäksi tulee tarkkailuraportista ilmetä näytteenottopäivämäärä, näytteenottaja, näytteenottotapa, määritykset tehnyt laboratorio, käytetyt menetelmät sekä niiden mittausepävarmuudet ja akkreditointi.

Ottamistoiminta

Hakemuksen mukaan työkoneet tankataan, säilytetään ja huolletaan pohjavesialueen ulkopuolella. Hakemuksessa kuitenkin esitetään, että tarvittaessa koneet tankataan huoltoauton tankista. Mikäli tankkaustoimintaa aiotaan harjoittaa pohjavesialueella, vaikkakin vain satunnaisesti ja huoltoauton tankista, tulee tankkauspaikoilla olla asianmukaiset suojaukset, ja maaperä tulee suojata siten, ettei päästöjä maaperään tai pohjaveteen tule. Tankkausalustan rakenteet tulee esittää lupaviranomaiselle ennen mahdollista lupapäätöstä. Alustan tulee olla ehdottoman tiivis ja katettu, jotta mahdolliset polttoainevuodot eivät pääse huuhtoutumaan ympäristöön.

Tankkauspaikkoja koskevat rakenteet ja suojaukset tulee esittää hakemuksessa.

Mahdolliset päästöt on välittömästi ilmoitettava valvontaviranomaiselle. Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua. Pohjavesialueella ei myöskään tule säilyttää poltto- ja voiteluaineita, eikä koneita tule huoltaa ottamisalueella. Alueella ei myöskään tule säilyttää työkoneita.

Pohjavesialueelle ei tule varastoida muualta tuotua kiviainesta, kuten kalliomursketta. Alueella mahdollisesti sijaitsevat ylijäämämaat tulee poistaa alueelta. Lapin ELY-keskus katsoo, että varastointitoiminta voi vaarantaa pohjaveden laadun ympäristönsuojelulain 17 §:n vastaisesti.

Jälkihoito

Alueen jälkihoito on hakemuksessa ja sen täydennyksessä esitetty melko suppeasti, ottaen huomioon, että kyseessä on alueen kunnostukseen tähtäävä toiminta. Mahdollisessa luvassa tulee yksilöidä jälkihoitotoimenpiteet. Jälkihoitotoimia ovat mahdollisten varastokasojen poistaminen alueelta, alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin (humus) levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen.

Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottotoiminnan päätyttyä pohjaveden laadun turvaamiseksi. Pohjaveden suojelun kannalta on tärkeää, että asianmukaisin jälkihoitotoimenpitein alueelle aikaansaadaan oton päätyttyä mahdollisimman nopeasti uusi maannoskerros. Pintamateriaalina tulee ensisijaisesti käyttää alueen alkuperäistä pintakerrosta. Alkuperäisen pintakerroksen kangashumus ja sen alapuolella oleva rikastumiskerros tulisi kuoria ja varastoida erikseen ottamisalueen reunoille ennen toiminnan aloittamista. Pintamaat tulee levittää alueelle takaisin alkuperäisessä järjestyksessä. Kasvillisuuden ja pohjaveden kannalta paras tulos saavutetaan, kun maan ylin orgaanista ainesta sisältävä humuskerros (kunnta) voidaan irrottaa ja levittää takaisin alueella laajoina mattoina. Pintamaiden varastointiaika tulisi olla mahdollisimman lyhyt, sillä pintakerroksen orgaaninen aines hajoaa nopeasti. Soveltuva varastointiaika on korkeintaan 2-3 vuotta. Vaiheistamalla ottaminen ja jälkihoito saavutetaan paras lopputulos.

Mikäli alkuperäisten pintamaiden hyödyntäminen ei ole mahdollista, tulee ottamisalueelle muodostaa kasvualusta seuraavalla tavalla: pohjatasolle ja luiskiin levitetään noin 20-30 cm vahvuinen kerros keskikarkeaa tai karkeaa hiekkää. Hiekkakerroksen päälle levitetään noin 5 cm vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää alueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen sopivaa tutkittua humusta. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pohjamaan pintaosaan. Mikäli pintamateriaalia tuodaan alueelle ulkopuolelta, on siihen aina

oltava lupaviranomaisen lupa, ja pintamateriaalina tulee käyttää ainoastaan puhtaita maa-aineksia, joista ei kulkeudu haitallisia aineita pohjaveteen.

Jälkihoitoa toteutettaessa tulee huolehtia siitä, ettei pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ole liian hienorakeista. Hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi. Myöskään karike ja kuorike eivät sovellu pohjavesialueella käytettäväksi.

Ottamisalueelle tulee istuttaa sekapuustoa. Valtapuuksi sopii mänty, jonka lisäksi alueelle istutetaan rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää ja pihlajaa. Mäntyä voidaan istuttaa 2 500 kappaletta hehtaarille ja muita yhteensä 500 kappaletta hehtaarille. Alueen jälkihoidon lopputuloksena tulee olla mahdollisimman hyvin ympäristöön sopeutuva alue.

Lopuksi

Lapin ELY-keskus katsoo, että kunnostamiseen tähtäävä maa-ainesten ottaminen suunnitellulta alueelta voi olla mahdollista, mutta lupaa ei tule myöntää ennen kuin hakemusta on täydennetty edellä esitetyn mukaisesti.

Hakemuksessa todetaan, että alue metsitetään luvan voimassaoloaikana, ellei tilalle haeta jatkoaikaa maisemallisen oton loppuunsaattamiseksi. ELY-keskus katsoo, että nyt haetun 10 vuoden luvan tulee riittää alueen maisemoinnin loppuunsaattamiseksi. Hakemuksen mukaan kyseessä on kunnostukseen tähtäävä ottotoiminta, jonka tavoitteena on ottamistoiminnan lopettaminen pohjavesialueen lähisuojaväyhykkellä. Tämä tavoite ei toteudu, mikäli alueelle suunnitellaan haettavan vielä tulevaisuudessakin uusia lupia. Tästä syystä hakemusasiakirjoissa tulee huolellisesti yksilöidä suunnitellut jälkihoitotoimenpiteet ja niiden toteutusaikataulu sekä ottotoiminnan vaiheistaminen. Hakemuksen mukainen suunniteltu ottomäärä 60 000 k-m³ on kuitenkin jo kunnostusottomääräksi melko suuri.

Kiviaineksen jalostus ja varastointi tulisi sijoittaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Myös siirrettävälle murskaamolle on oltava aina ympäristölupa, mikäli se suunnitellaan sijoitettavaksi pohjavesialueelle. Laitteistojen tulisi ensisijaisesti olla sähkökäyttöisiä. Mikäli murskaamo sijoitetaan pohjavesialueen ulkopuolelle ja sen toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää, tulee sillä myös olla ympäristölupa.

Lapin ELY-keskus muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden ei pinta- eikä pohjavesiin kohdistuvia haittoja tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-ainelain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31 päivänä.

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään asiakirjoineen tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §). Lupapäätökseen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella."

Hakijan vastine lausuntoon 25.2.2020:

"Kyseessä on vanha maa-ainesten ottoalue, jossa ottotoimintaa harjoitettu jo kuutisenkymmentä vuotta. Vanhojen ottolupien ottotasot Laivakankaan pohjavedenmuodostumisalueella on ollut yleisesti 2-4 metriä pohjavedenpinnan yläpuolella. Yleinen nykyinen maanpinta Laivakankaan jo otetuilla alueilla on noin +10,0 - +11,0 N60. (N2000 korkeusjärjestelmä = N60+40 cm)

Alueen koepumppaukset on tehty ennen moottoritien rakentamista joka on vaikuttanut todennäköisesti pohjavedenpintaan ja laatuun Laivakankaan ottoalueen eteläosassa. Liitteenä ELY:ltä saamamme pohjavesikartta, joka on ajalta ennen moottoritien rakentamista. Tiedusteluistamme huolimatta alueen uudemmissa pohjavesitutkimuksista meillä ei ole tietoa. Alueen pohjavettä ei hyödynnetä eikä ole hyödynnetty sen rautapitoisuuden ja mangaanihaittojen vuoksi. Pohjaveden pintaa alueen pohjavesiputkesta on tarkkailtu ja tarkkaillaan myös tulevan ottamistoiminnan aikana. Kuivana aikana putkessa ei ole havaittu vettä ja sateiden yhteydessä vedenpinta putkessa nousee kymmeniä senttejä. Ottamistoimintaa alueella on harjoitettu useiden toimijoiden toimesta kuusi vuosikymmentä eikä vedenlaatua ole mittauksin ottamistoiminnasta tarkkailtu.

Ottoalueemme itäreunalle liitetiedoston mukaiseen paikkaan on rakennettu uusi vedentarkkailuputki helmikuussa 2020. Tornion kaupungin mittausosasto on mitannut putken sijainnin ja yläpään koron +13,17 N60, putken pohja +0,97 N60, poratun putken pituus 12,2 m.

Putken sijainti:

X= 7305040.300

Y= 24515196.028

Z= 13,57 (N2000)

Pohjaveden pinta mitattu uudesta putkesta 13.2.2020 + 7,41 N60

Suunnitelman ottotasolla +13,5 (tai +13,6) N60 katsomme kuuden metrin suojakerrospaksuuden vedenottamopaikkojen lähisuojavaiohykkeellä täyttyvän.

Alueen maa-ainesten ottoaluetta käytetään yleisesti moottorikelkkailuun ja yleinen moottorikelkkareittikin kulkee Laivakankaan soraomonttujen lävitse. Alueen tiestöä käytetään autourheilutoimintaa ja kilpailuja alueella järjestetään vuosittain. Ottotoiminnassa tarvittavat pyöräkone ja kaivinkone tuodaan alueelle huollettuna ja tankattuina. Tarpeen vaatiessa koneet tankataan huoltoauton kiinteästä automaattipistoolilla varustetusta polttoainesäiliöstä. Tankkaus tapahtuu tiealueen välittömässä läheisyydessä. Ottoalueen länsilaidalle tien laitaa on mahdollista rakentaa tarvittaessa allasmainen bentoniittimattopohjainen

noin 5mx5m kokoinen tankkausalue polttoaineroiskeiden maastoon imeytymisen estämiseksi.

Haemme maa-ainesten ottolupaa 60 000 k-m³:lle 10:lle vuodelle. Mikäli lupamäärä tulee käytettyä lupa-aikana, ottamistoiminta lopetetaan ja alue metsitetään ottoluvan ja suunnitelman mukaisesti. Tornion koskemattomien pohjavesialueiden säästämiseksi ja luonnonvarojen haaskaamisen välttämiseksi olisi järkevää käyttää Laivakankaalla jo olevien maa-ainesten ottoalueiden resurssit mahdollisimman tarkasti hyväksi. Näin vähennettäisiin paineita uusien alueiden aukaisemiseksi maa-ainestenottotoimintaan. Outokummun terästehtaan prosessissa syntyvä sivutuote ”okto-eriste” on vaikuttanut hiekan menekkiin suodatinkerrostavarana Kemi-Tornio –alueella merkittävästi. Luonnonhiekan kysyntä ja käyttö on vähentynyt viime vuosina huomattavasti Outokummun lisätessä kapasiteettiaan. Outokummun sivuvirtatuotteet eivät kuitenkaan sovellu vesijohtojen ja kaapeleiden suojakerrokseksi heikon veden pidätyskykynsä ja karkean rakenteensa johdosta. Tulemme ja Kemi-Tornion alue tarvitsee tulevaisuudessakin tarvitsemaan toiminnassamme luonnonhiekkaa sen rakenteen ja suojaominaisuuksien vuoksi moniin eri maanrakennushankkeisiin.”

Lapin ELY-keskus toteaa 6.4.2020 antamassaan lausunnossa Tornion Rakennussoran vastineeseen aiemmin antamansa lausunnon lisäksi seuraavaa:

”Tutkitun vedenottamonpaikan arvioidulla lähisuojavaähyhykkeellä toimittaessa tulee kaikessa toiminnassa noudattaa erityistä varovaisuutta ja huolellisuutta. Lapin ELY-keskus toteaa, että pohjaveden suojelussa tulee huomioida nykyisten vedenottotarpeiden lisäksi myös mahdollisesti tulevat vedenottotarpeet pitkälle tulevaisuuteen. Myös tutkittu vedenottopaikka on tärkeää turvata esimerkiksi kriisi- ja poikkeustilanteiden vesihuoltoa varten, vaikka välitöntä tarvetta paikan käyttöönottoon ei olisi. ELY-keskus korostaa, että erityisesti jo tutkitut vedenottopaikat on pidettävä käyttökelpoisina, sillä vedenottopaikkojen tutkimiseen kohdistettuja resursseja ei ole osoitettavissa enää aikaisempaan tapaan. Rauta- ja mangaanipitoisuudet eivät nykykäytännön mukaisesti ole este tutkitun vedenottamonpaikan käyttöön otolle, sillä rauta- ja mangaani pystytään poistamaan talousvedestä normaalein vedenkäsittelymenetelmin.

Suojakerrospaksuus mitataan aina ylimmästä mitatusta pohjaveden pinnantasosta, joka suunnitellulla ottoalueella on alueen pohjoisosasta mitattu +7,59 metriä. Tällöin kuuden metrin suojakerrospaksuus täyttyy, jos alin ottotaso on +13,6 metriä. Vastineen mukaan näin on menetelty, ja alinta ottotasoa on nostettu niin, että kuuden metrin suojakerrospaksuus täyttyy. Ottotason nosto ei kuitenkaan käy ilmi leikkauspiirroksista, joita ei ole päivitetty vastaamaan esitettyä uutta ottotasoa. Lapin ELY-keskus katsoo, että toiminnanharjoittajan tulee ennen lupapäätöstä toimittaa päivitetty leikkauskuvat lupaviranomaiselle.

Vastineessa on esitetty että pohjaveden pintaa tarkkaillaan ottotoiminnan aikana. Koska kyseessä on pohjaveden laatua vaarantava toiminta, ja koska toiminta sijoittuu tutkitun vedenottamonpaikan arvioidulle lähisuojavaähyhykkeelle, ELY-keskus edelleen katsoo, että myös pohjaveden laatua tulee tarkkailla. Erityisesti

öljyhiilivetyjen pitoisuuksia (C4-C45, määräysraja 50 µg/l) tulee tarkkailla.

Lapin ELY-keskus katsoo, että tankkauspaikan alueelle on rakennettava asianmukaiset suojaukset. Mikäli asianmukaisia suojauksia ei toteuteta, toiminnalle tulee hakea vesilain mukaista lupaa aluehallintovirastolta.

Lopuksi

Lapin ELY-keskus muistuttaa, että vaikka etukäteen arvioiden pinta- tai pohjavesiin kohdistuvia haittoja ei tulisikaan, on toiminnanharjoittaja vesilain mukaisessa vastuussa mahdollisista vesiin kohdistuvista haitoista ja siten velvollinen muun muassa tarvittaviin korjaus- ja korvaustoimenpiteisiin.

Toiminta-alueesta ja toiminnan luonteesta johtuen toiminnan aloittamislupaa ei tule myöntää muutoksenhausta huolimatta.

Ottamistoiminnan loputtua on pidettävä lopputarkastus. Luvan haltijan on tehtävä maa-ainelain 23 a §:n 1 momentissa tarkoitetun otetun aineksen määrää ja laatua koskeva ilmoitus lupaviranomaiselle vuosittain viimeistään tammikuun 31. päivänä.

Päätökset asiassa pyydetään lähettämään tiedoksi Lapin ELY-keskukselle (MAL 19 §). Lupapäätöksen tulisi merkitä luvan viimeinen voimassaolopäivä. Lupapäätös maa-ainesten ottamisesta tulee viedä myös maa-ainesten ottamisen tietojärjestelmään (NOTTO) Suomi.fi palvelusta löytyvällä sähköisellä ilmoituslomakkeella.”

VIRANOMAISEN RATKAISU

Päätös:

Ympäristöpäällikkö on tutkinut hakemuksen ja myöntää Tornion Rakennussora Oy:lle maa-ainelain 4 §:n mukaisen luvan maa-ainesten (sora ja hiekka) ottamiseen kiinteistölle Mikanmäki 851-418-95-21/1.

Toimintaa tulee harjoittaa hakemuksissa esitetyn mukaisesti sekä noudattaen seuraavia lupamääräyksiä siinäkin tapauksessa, että hakemuksessa esitetty olisi ristiriidassa lupamääräysten kanssa:

LUPAMÄÄRÄYKSET

Maa-ainesten määrä ja alueen rajat

1. Lupa koskee otettavan maa-ainesten kokonaismäärää 60 000 m³ ktr kymmenen vuoden aikana. Ottamistoiminnan tulee tapahtua suunnitelmapiirustusten mukaisesti kaivualueen rajauksen sisällä. Toiminta-alueen pinta-ala on noin 8,9 hehtaaria. (MAL 11 §)

2. Alin ottamistaso on +14,0 m (N2000) kuitenkin siten, että ylimmän havaitun pohjavesitasen ja ottoalueen pohjan väliin jää vähintään kuuden metrin koskematon suojakerros. Suojakerrosvaatimus koskee

myös orsivettä. Pohjavesipinnan tulee olla hakijan tiedossa ja se tulee määrittää luotettavasti. Sallittu ottamistaso ja ottamisalueen rajat on merkittävä selkeästi näkyviin ja sidottava valtakunnalliseen korkeusjärjestelmään. Sallittu ottamistaso tulee merkitä riittävän tiheästi, jotta voidaan helposti valvoa ottamistoiminnan edistymistä ja suojamaakerroksen riittävyttä. Merkinnot tulee olla käytettävissä koko ottamistoiminnan ajan. (MAL 3, 11 §, YSL 17 §)

3. Ottamisalueen ja niiden naapurikiinteistöjen, joilla ei ole maa-ainesten ottamislupaa, rajan väliin tulee jättää vähintään 10 metrin koskematon suojavyöhyke. Suunnitelmapiirustuksiin tulee tehdä tämän lupamääräyksen mukaiset muutokset. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §)

Aloituskatselmus

4. Luvanhaltijan on sovittava valvontaviranomaisen kanssa aloituskatselmuksen pitämisestä. Ottamistoimintaa ei saa aloittaa ennen kuin aloituskatselmus on pidetty. Tällöin tulee seuraavat toimenpiteet olla tehtyinä:

- ottamisalue merkittynä maastoon
- sallittu ottamistaso (N2000) merkittynä ottamisalueelle korkeusmerkinnöin
- maa-ainesten oton aloittamiskohtiin merkittynä sallittu ottamistaso (N2000)
- pohjaveden pinnan korkeus (N2000) ja laatu kirjattuna
- vaaditut vakuudet jätetty.

(VNA 926/2005 6 §)

Vesien johtaminen ja tarkkailu

5. Ottamisalueen pohja tulee muotoilla siten, ettei pohja lammikoidu. (MAL 3, 11 §)

6. Pohjavedenpinnan korkeus tulee olla hakijan tiedossa ja se tulee määrittää luotettavasti ottamisalueen etelä- ja pohjoispuolelta eli havaintoputkista 1 ja 2 ennen ottamistoiminnan aloittamista sekä jatkossa neljä kertaa vuodessa. Pohjaveden pinnan mittaustiedot (N2000), kirjataan ja toimitetaan valvontaviranomaiselle sekä Lapin ELY-keskukselle pyydettäessä sekä vuosittain vuosiraportin yhteydessä. (MAL 3, 11 §, VNA 926/2005 6 §, YSL 17 §)

7. Pohjaveden laatu tulee tutkia ennen toiminnan aloittamista sekä vuosittain kesäkuussa ottamisalueen etelä- ja pohjoispuolella olevista pohjavesiputkista (havaintoputkista 1 ja 2). Pohjavesinäytteistä tulee tutkia seuraavat parametrit: lämpötila, haju, happi (mg/l ja kyllästys %), pH, sähkönjohtavuus, permanganaattiluku/TOC, nitraatti, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, sulfaatti, sameus, kloridi, öljyhiilivedyt (C₄-C₄₅, määritysraja 50 µg/l). Määritysmenetelmien tulee olla akkreditoituja tai menetelmien luotettavuus tulee osoittaa muulla tavalla. Näytteenoton yhteydessä tulee havainnoida pohjavedenpinnan taso. Veden laadun tulokset tulee toimittaa valvontaviranomaiselle ja Lapin ELY-keskukselle vuosittain. (MAL 3, 11 §, YSL 17 §)

Turvallisuus ja onnettomuuksien ennalta ehkäiseminen

8. Toiminnanharjoittajan on nimettävä asiantunteva henkilö, joka vastaa toiminnan suunnittelusta, tarkkailusta, kirjanpidosta sekä ympäristöhaittojen torjunnasta. Vastuuhenkilön/henkilöiden yhteystiedot on ilmoitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluiden ympäristönsuojelulle. Nämä yhteystiedot on pidettävä ajantasaisina. (VNA 926/2005 6 §)

9. Paikat, joissa käsitellään, tankataan ja säilytetään öljyä tai muuta maaperän tai pohjaveden kannalta vaarallista ainetta, samoin mahdolliset työkoneiden ja autojen säilytysalueiden on oltava nesteitä läpäisemättömiä ja reunoiltaan korotettuja, esimerkiksi 6.4.2020 toimitetun tukitoiminta- ja murska-alueen suojaussuunnitelman mukaisesti. Rakenteessa olevan muovin tulee kestää öljyisiä aineita sekä soveltua maarakentamiseen. Ennen suojausrakenteen peittämistä tulee Meri-Lapin ympäristöpalveluille varata tilaisuus rakenteen tarkastamiseen. Umpisäiliön veden laatua tulee seurata ja se tulee tyhjentää säännöllisesti. Tyhjentämisestä ja tyhjennyspaikasta tulee raportoida Meri-Lapin ympäristöpalveluille. Satunnaisetkaan päästöt eivät saa päästä pohjaveteen. Mikäli öljyjen käsittely- ja tankkauspaikkojen suojausrakenteita ei rakenneta 6.4.2020 toimitetun suunnitelman mukaisesti, tulee niiden rakenne hyväksyttävä Meri-Lapin ympäristöpalveluiden ympäristöpäälliköllä tai ympäristötarkastajalla ennen tiiviiden alustojen rakentamista. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)

10. Polttoaineiden ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden pääsy maaperään sekä pohja- ja pintavesiin on estettävä tehokkaasti. Öljytuotteita tai muita ympäristölle haitallisia aineita ei saa varastoida alueella. Öljytuotteita ei saa tuoda alueelle ilman hyväksyttyjä suojarakenteita. Mikäli alueelle tuodaan tilapäisesti koneiden tankkausta varten polttoainetta, tulee polttoainesäiliöt varustaa ylitäytönestimillä, laponestolla ja tankkauslaitteistot lukittavilla sulkuventtiileillä. Öljyä ja öljyistä vettä ei saa laskea maaperään, vaan öljyinen aines on toimitettava hyväksytyyn öljyisen jätteen vastaanottopaikkaan. Toiminta-alueella on oltava riittävästi kemikaalivuotojen torjuntakalustoa (imeytysainetta sekä välineitä maahan valuneen aineen poistamiseksi välittömästi tiiviille reunalliselle alustalle). (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)

11. Työkoneita ei saa huoltaa tai pestä toiminta-alueella. Alueella ei saa varastoida tai säilyttää ottamistoimintaa liittymättömiä koneita tai laitteita. Toiminta-aikojen ulkopuolella koneita ja laitteita ei saa varastoida alueella. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)

12. Jos tapahtuu öljy-, kemikaalivuoto tai muu ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava tapahtuma (kuten pölyä, melua tai muuta päästöä ympäristöön lisäävä häiriö), on välittömästi ryhdyttävä torjuntatoimiin, joilla vaara pilaantumisen leviämisestä saadaan poistettua. Häiriöstä johtuvaa päästöä aiheuttava toiminta on keskeytettävä heti ja häiriö on korjattava ennen toiminnan jatkamista. Jos toiminnanharjoittaja ei itse kykene varmasti torjumaan maaperän ja pohjaveden pilaantumista tai muuta vaaratilannetta, sen heti hälytettävä pelastuslaitos apuun. Öljyvahingosta, jossa torjuntatoimet ovat tarpeen, on viipymättä ilmoitettava pelastuslaitokselle.

Häiriötapahtumasta on ilmoitettava Meri-Lapin ympäristöpalveluille mahdollisimman pian. Maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta tapahtumasta on ilmoitettava mahdollisimman pian myös Lapin ELY-keskukselle. Työmaalla on oltava näkyvillä pelastuslaitoksen ja ympäristöviranomaisten yhteystiedot, jotta nopea tiedottaminen onnistuu. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)

Jätteet

13. Jätehuolto on järjestettävä niin, ettei toiminnasta aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista tai haittaa ympäristölle. Alueella ei saa polttaa tai haudata jätteitä. Jätteet tulee toimittaa asianmukaiset luvat omaavaan vastaanottoaikkaan. (MAL 3, 11 §, YSL 16-17 §)

14. Alueelle ei saa tuoda ottamisalueen ulkopuolelta ylijäämämaita tai muita jätteiksi luokiteltavia materiaaleja. (MAL 3, 11 §, YSL 17 §)

Melu ja pöly

15. Toimintaa voi olla alueella arkisin ma-pe, arkipyhät sekä joulu- ja juhannusaatto pois lukien. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §)

16. Mikäli alueella murskataan kiviainesta, tulee murskaukselle hakea ympäristölupa hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista. (YSL 28 §, MAL 3, 11 §)

17. Melutaso ei saa toiminnan johdosta ylittää minkään kuuden tunnin jakson aikana klo 7-22 seuraavia ekvivalenttimelutason L_{Aeq} -arvoja: 55 dBA asuinkiinteistön piha-alueella ja 45 dBA loma-asumiseen käytettävillä alueella tai virkistys- tai luonnonsuojelualueella eikä klo 22-7 seuraavia ekvivalenttimelutason L_{Aeq} -arvoja: 50 dBA asuinkiinteistön piha-alueella ja 40 dBA loma-asumiseen käytettävillä alueella tai virkistys- tai luonnonsuojelualueella. Tarvittaessa melutaso on valvontaviranomaisen määräyksestä varmistettava mittauksin. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §, VNA 993/1992 2 §)

18. Toiminnasta ei saa aiheutua kohtuutonta pölyhaittaa tai muita haitallisia päästöjä ilmaan. Pölyn sitomiseen on kiinnitettävä huomiota. Tarvittaessa pölyämistä estetään kastelemalla vedellä. Toiminnan johdosta hiukkaspitoisuus minkään asuinrakennuksen piha-alueella ei saa nousta hengitettävien hiukkasten (PM_{10}) osalta yli $0,05 \text{ mg/m}^3$ eikä kokonaisleijuman osalta yli $0,3 \text{ mg/m}^3$ vuorokausikeskiarvona laskettuna. Tarvittaessa hiukkaspitoisuus on varmistettava mittauksin. (MAL 3, 11 §, NaapL 17 §, VNA 79/2017)

Vuosittainen ilmoitus

19. Maa-ainesluvan haltijan on tehtävä vuosittain tammikuun loppuun mennessä maa-aineslain 23 a §:ssä mainittu ilmoitus edellisenä vuonna otettujen ainesten määrästä ja laadusta. Ilmoitus tehdään NOTTO-tietokantaan. (VNA 926/2005 6 §)

Maisemointi ja jälkihoito

20. Jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet on toteutettava koko tilan Mikanmäki 95:21 alueella luvan voimassaoloaikana. Luiskaukset on

mukautettava ympäristöön sopiviksi leikkauksissa esitettyjä periaatteita ja kaltevuutta, joka ei pääsääntöisesti ole jyrkempi kuin 1:3 käyttäen.

Alue on siistittävä toiminnan lopettamisen yhteydessä. Alueelle ei saa jättää varastokasoja lupa-ajan päättyessä. Alueella olevat tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee pehmentää toiminnan loputtua. Alueelle tulee muodostaa mahdollisimman nopeasti uusi kasvualusta kuorittuja pintamaita käyttäen. Ennenaikaista pintamaan poistamista on vältettävä. Lupaviranomaisen (Meri-Lapin ympäristölautakunta) erillisen hyväksymisen perusteella on mahdollista tarvittaessa hyödyntää muitakin pilaantumaton eloperäistä/humusmateriaalia, kuten maatunut turve, pintaverhoukseen. Ottoalueelle tulee muodostaa kasvualusta levittämällä pohjatasolle ja luiskiin noin 20-30 cm vahvuinen kerros keskikarkeaa tai karkeaa hiekkaa. Hiekkakerroksen päälle levitetään noin 5 cm vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Hiekkaisella maalla humuksen voi sekoittaa suoraan pohjamaan pintaosaan.

Alue tulee metsittää. Ottamisalueelle tulee istuttaa sekapuustoa. Mäntyä voidaan istuttaa noin 2 500 kappaletta hehtaarille ja lisäksi esimerkiksi rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää ja pihlajaa yhteensä noin 500 kappaletta hehtaarille.

Ennen lopputarkastusta on luvanhaltijan laadittava mittaustulosten perusteella alueelta kartta ja leikkauspiirustukset toteutuneista ottamistasoista sekä luiskien kaltevuuksista. Aineisto luovutetaan valvontaviranomaiselle viimeistään kaksi viikkoa ennen lopputarkastusta. (MAL 3, 11 §)

21. Viimeistelytöiden jälkeen, ennen lupa-ajan päättymistä, on luvanhaltijan pyydettävä lopputarkastusta. (VNA 926/2005 6 §)

Vakuus

Ennen maa-ainesten ottamistyön aloittamista luvanhaltijan on annettava Tornion kaupungille lupamääräyksien noudattamiseksi maa-aineslain 12 §:n mukainen vakuus **38 600 €** euroa. Vakuuden suuruus sora-alueilla perustuu ottamisalueen pinta-alaan 4 000 €/ha ja lisäksi otettavaksi esitettyyn kokonaismäärään 0,05 €/m³. Vakuuden tulee olla voimassa siihen saakka, kunnes kaikki vaaditut jälkihoitotyöt on lopputarkastuksessa hyväksytty. Vakuus tulee olla yksilöity tätä päätöstä koskevaksi. Lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa vakuussummaa.

TOIMINTAA KOSKEVIA MUITA SÄÄDÖKSIÄ

Murskauksessa on noudatettava valtioneuvoston asetusta kivenlouhimoiden, muun kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen ympäristönsuojelusta (800/2010). Murskaus luokitellulla pohjavesialueella vaatii aina ympäristöluvan (YSL 28 §).

LUVAN VOIMASSAOLO JA LUVAN MUUTTAMINEN

Lupa on voimassa 30.6.2030 asti. Mikäli toiminta olennaisesti muuttuu tai laajenee, on toiminnalle haettava uusi lupa.

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Yleiset perustelut

Maa-aineslain 6 §:n mukaan maa-aineslupa on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Maa-aineksia ei saa ottaa siten, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Lupamääräysten perustelut

Lupamääräykset 1-2, 4, 6, 7 ja 19

Lupamääräykset on annettu lupapäätöksen valvonnan toteuttamiseksi. Lupamääräykset ovat tarpeen myös luvanhaltijan omavalvonnan ja selvilläolovelvollisuuden toteuttamiseksi.

Lupamääräykset 3, 15-18

Lupamääräykset on annettu toiminnasta lähikiinteistöille ja mahdollisesti häiriintyvillä kohteilla aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräykset 4 ja 8

Maa-ainesten ottamisen vastuuhenkilöstä ja alueen merkitsemisestä on määräykset turvallisuussyistä.

Lupamääräykset 2, 5, 6, 7, 9-12 ja 16,

Lupamääräykset on katsottu tarpeellisiksi maaperän sekä pinta- ja pohjavesien suojelemiseksi. Pohjaveden pinnan taso tulee olla selvillä, jotta alueelle jää riittävä suojakerrospaksuus eikä alue lammikoidu. Vesien puhtauden varmistamiseksi runsasvetisinä aikoina voi olla tarpeen selkeyttää alueelta pois johdettavista vesistä kivipölyä ja maa-ainesta. Vesinäytteenotto katsotaan tarpeelliseksi, jotta johdettavien vesien laatu on selvillä. Pilaantuneen maaperän puhdistamistapauksissa ELY-keskus on toimivaltainen viranomainen.

Lupamääräykset 13 ja 14

Lupamääräykset on annettu jätteistä mahdollisesti aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

Lupamääräykset 20 ja 21

Lupamääräykset on katsottu tarpeellisiksi alueen jälkihoidon ja maisemoinnin onnistumiseksi.

Vastaus lausuntoon

Lapin ELY -keskuksen lausunto on otettu huomioon lupamääräyksissä 1-2, 6, 7, 9-11, 13-14, 18-19 ja 20.

Sovelletut säännökset

Maa-aineslaki (555/1981) 1 - 7, 10 - 13, 16b, 19 - 20 ja 23 §
 Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)
 Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6, 7, 16, 17, 28 §
 Valtioneuvoston asetus melutason ohjearvoista (993/1992)
 Maa-aineslain edellyttämistä tarkastus- ja valvontatehtävistä
 suoritettavat maksut, (hyväksytty Meri-Lapin ympäristölautakunta
 21.2.2017, voimaantulo 1.3.2017)

**KÄSITTELYMAKSU JA VALVONTAMAKSU SEKÄ NIIDEN
MÄÄRÄYTYMINEN (MAL 23§)**

Lupapäätöksen maksu määräytyy Meri-Lapin ympäristöpalveluiden maa-ainestaksan mukaan. Taksan 2 §:n mukaan suunnitelman tarkastamisesta on luvan haltijan suoritettava 0,01 €/m³ otettavaksi esitetyn maa-ainesten kokonaismäärän mukaan eli yhteensä 600 euroa.

Ottamisen valvonnasta on luvan saajan suoritettava vuosittain Meri-Lapin ympäristöpalveluille luvan voimassaoloaikana taksan 4 §:n mukaisena valvontamaksuna 270 euroa (0,0045 €/m³ otettavaksi sallitun maa-aineksen kokonaismäärän mukaan). Valvontamaksu on maksettava, kunnes lupamääräykset ovat tulleet täytetyksi, vaikka luvan voimassaoloaika olisikin kulunut umpeen tai lupa olisi peruttu (taksa 5 §). Vuosittaiset taksojen tarkistukset saattavat aiheuttaa muutoksia edellä mainittuihin valvontamaksuihin.

PÄÄTÖKSEN ANTAMINEN JA TIEDOTTAMINEN

Päätös annetaan 27.4.2020. Tieto päätöksestä annetaan kuulutuksella, joka julkaistaan Tornion kaupungin internet-sivuilla 27.4.2020. Kuulutus ja päätös liitteineen ovat nähtävillä valitusaikana 27.4.-3.6.2020 Tornion kaupungin internet -sivuilla sekä Meri-Lapin ympäristöpalveluiden toimistossa.

MUUTOKSENHAKU (YSL 84, 190 §, HIKL 14, 22 §)

Tähän päätökseen saa hakea muutosta maa-aineslain 20 §:n mukaisesti Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta viimeistään 3.6.2020. Valitusosoitus on liitteenä.

Aapo Mäenpää
 Ympäristöpäällikkö

Minna Karhunen
 Ympäristötarkastaja

LIITTEET

Valitusosoitus
Maa-ainesten ottamissuunnitelma
Tukitoiminta-alueen suojaus, leikkaus A-A
Tukitoiminta-alueen suojaus periaatepiirros

JAKELU

Päätös lähetetään seuraaville:

- Hakijalle käsittelymaksuineen
- Lapin ELY-keskus, kirjaamoon sähköisesti

Ilmoitus päätöksestä:

- Ilmoitetaan kirjeellä niille asianosaisille, joita on kuultu lupahakemuksesta.
- paikallislehti Kemi-Tornioon ilmoitus päätöksestä.

Tiedoksi:

- Meri-Lapin ympäristölautakunta

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta kirjallisella valituksella.**

Valitusaika

Valitus on toimitettava **Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä** (tiedoksisaantipäivä on 4.5.2020, valitus on tehtävä viimeistään 3.6.2020) . Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valituskirjelmän saa toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa saantitodistus tai tiedoksisaantitodistus. Jos kysymyksessä on sijaistiedoksianto, katsotaan tiedoksisaaminen tapahtuneen, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan saantitodistuksen tai tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Jos päätös on lähetetty postitse tavallisena kirjeenä, katsotaan tiedoksisaannin tapahtuneen, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä sen jälkeen, kun asiakirja on annettu postin kuljetettavaksi. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänä. Yleistiedoksiannossa katsotaan tiedoksisaannin tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä päivästä, jona asiakirja tai kuulutus sen nähtävillä pitämisestä on julkaistu virallisessa lehdessä tai kuulutus pantu ilmoitustaululle.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoitus

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin muutosta haetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta haetaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti telekopiona tai sähköpostitse.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- saantitodistus, tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituksen toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies hallinto-oikeuden kir-jaamoon. Omalla vastuulla valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös postitse, sähköisesti telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen hallinto-oikeuden aukioloajan päättymistä. Telekopiona tai sähköpostilla lähetetyn valituksen on oltava toimitettuna niin, että se on käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu **260 euroa**.

Tuomioistuinmaksu-laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Hallinto-oikeuden yhteystiedot:**Pohjois-Suomen hallinto-oikeus**

postiosoite PL 189, 90101 Oulu

käyntiosoite Isokatu 4, 3 krs, Oulu

aukioloaika klo 8.00 – 16.15

puhelin 029 56 42800

telekopio 029 56 42841

sähköposti pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Päätös on annettu hakijalle tiedoksi kirjeellä ja sähköpostitse 24.4.2020